



श्री आत्मानंद जैन अथमाणा नम्र

श्री निमलाचार्यरिचित—

श्री संवेगद्रुमकन्दली.

( मूल सहीत भाषांतर )



प्रसिद्ध कर्त्ता—

श्री जैन आत्मानंद सभा—भावनगर



वार्स २४६० आत्म स ३८ विक्रम स १९९०

किंमत चार आना



ज्ञानामृत महोदधिमापी मेषन करा पूवागय महाराज  
 ओग भव्य प्रणाओनी मुक्ति माट वैराग्य-सवेगमार्गनी प्रथम  
 चंद्रीयात उपदेशद्वारा जणवती छे मोक्ष पामवा माटे संवेग  
 माग गहन परम अने सुर्य जीवष छे क जैना आदरणा  
 दरेक प्रणाओ अनादिकाळधी भोगवता दुखा दूर करी शक  
 छे तेन्हु ज नहिं परतु विनागी सुगमाभी अविनागी अना  
 अने असह मुरा पाम छे

आ शाश्वत सुखनी प्राप्ति माटे संवेगगुण अदुपम साध  
 हावापी आ प्रथम मार्गक ' संवेगगुण कदली ' नाम प्रथ  
 कता महाराजे आपेल छे जैनेतर प्रथोमा गीता वैराग्यशतक  
 षण्णे प्रथा के जैनी रचना माटे तेना वाचको शांत अने सुख  
 मने छे तेम संसारमा आधि, ध्याधि, अने उपाधियो बळी  
 झळी रहेल आत्माआने अपूर्व शांति कम प्राप्त थाय ' तेम  
 तेवा आत्माओनु परम श्रेय केम थाय ते हेतु ध्यानमा रच्य  
 भीमान् विमल्लाचार्य महाराजे आ प्रथनी पचाण श्लोकम  
 ( संसृत भाषामां ) मुदर अने अलौकिक आ रचना करी छे





मनने कबजे राखवा माटे जेम श्रीआनदधनजा महाराजे श्री बुधुनाथ भगवानना स्तवनमा जे जणावेल छे, ते मनने आ प्रयक्ता महात्माए मदीमत हाथी जणावी तेने वेद-कर्म करवा सवेगरूपी कोटडीमा पुरवा माटे आ पचाश श्लोक प्रमाण हु आ प्रथ रचु छु तेम शरुआतमा जणावेल छे

प्रथनी शैली ते भाषाना अभ्यासको माटे सुदर, पद्य रचना सरल अने विद्वतापूर्ण छ जे मनुष्य आ प्रथ मनन पूर्वक चाचे, विचारे-मनन करे, सांभळे तेनु हृदय शांत थता सवेगमार्गनो आदर करवा ते तरतन प्रयत्नवान बने छे जेथी बाळजीवा तेनो विशेष लाभ लइ शके ते माटे प्रात स्मरणीय कृपालु श्रीहसविजयजी महाराजना दशन निमित्त आ सभाना सेकेरीनु गइ साग्मा पाटण जडु थता तेमने तेओथ्रीण आ सभा तरफथी आ प्रन्थ मूळ तथा भाषातर साथे प्रसिद्ध करवा आशा करी, जेवी आजे आ प्रथ प्रसिद्ध थाय छ केटलाक अनिवार्य कारणेने लीथे मुनिराजथ्री हसविजयजी महाराजनी हैयातिमां आ प्रथ प्रकट करी शक्या नथी ते माटे अमो दिग्गीर छए आवी अघ्यात्म-सवेगनो आ अपूर्व प्रथ दरेक घर लाइवेरीमां अने दरेक मनुष्य पासे निरतर अभ्यास गमा होवो जोइए, तेठलुज नहिं परतु जनशाळाओमा बाळन बालिकाओने मूळ श्लोकी कठाप्र करावी तेनु अपूर्व रहस्य समनावयु जोइए

धीमान् हसविजयजी महाराज इच्छता—जणावता हता।

के आ प्रय दरेक देगनी दरेक मापामा प्रकट थका जाइत अमोने आ हरीकत याम्य जगाइ ऐ जेपी आ सभाने आर्थिक सहाय मळोनी हिंदा अने इतरोश भागामा तेना अवतरणो करावी ब्होळो प्रचार करवानी अभिगपा छे

आ प्रथमा कपासी मेघजीभार्द इवेरचवे आपेल भाषिण मदद माणे आभार मानवामा आवे छे

आ सभाना मानवता पेन सादव बाबु साहेब यहादूर सिंहजी सिंधी साहेबनी सूचनागुमार आ प्रमाणे हवे पढा लाइत मेम्बरोने अपाता भेटना पुस्तको साथे दरेक वखते एक मय शास्त्री भापामा सब काइ काम लई गवे ते माणे प्रकट थो

स्वगवासी महान्मा हंसविजयनी महाराज तथा तेओधाना मुणिय पन्यामजी श्री सप्तविजयजी महाराजनी आ सभा पर पूर्ण कृताने लइन आ सुभा तेओधीनी आभारा छ

धोशिरुगेप्र पालीताणा  
 वीर सवत् २४६०  
 आमसवत् ३८  
 विक्रम सवत् १९१०  
 अक्षय तृतीया



गाधी बलभदास त्रिभुवनदास



કપામી મેઘજીભાઈ ઝવેચ્છદ પાલીતાણાવાળા  
ભાવનગર





श्रीविमलाचार्यविरचित-

संवेगद्रुमकन्दली.

( गुर्जर भाषांतर. )

## મગલાચરણ

દૂરીભૂતમગાત્તિમિઃ પ્રવિદ્વલન્મોહાન્ધકારોટ્ટયૈ-  
ર્નામાચ્છાનિરેશિતેઘ્ણયુગૈર્યદ્વીક્ષ્યતે યોગિમિ\* ।  
તત્પારે પરતેજમા ચ તમમા પ્રાપ્તપ્રતિષ્ઠ પર-  
દુર્લક્ષ્ય પરમાત્મસગ્ગમમલ જ્યોતિર્નયત્યક્ષયમ્ ॥૧॥

જેમણે સસારની પીઠાઓ દૂર કરી છે અને મોહ-  
રૂપી અધકારના હૃદયનો નાશ કર્યો છે એવા યોગીપુ-  
રુષો પોતાની નાસિકાના અપભાગ ઉપર ઘને નેત્રો રાખી  
જેનું નિરીક્ષણ કરે છે અને જે પરમ તેજ તથા  
અંધકારની પાર પ્રતિષ્ઠા પામી રહેલું છે એવું  
દુર્લક્ષ્ય પરમાત્મારૂપ નિર્મલ અને અક્ષય જ્યોતિ  
પામે છે ॥ ૧ ॥

## પ્રથમ પ્રયોજન.



રાગદ્વેષમદાભિમાનમદનક્રોધાદિભિન્નેરિભિ-  
વ્યાપ્તં સર્વમિદં ચરાચરમિતિ પ્રાયો જગજિત્વરં. ।  
इत्यन्तःकरणप्रमत्तरिणः मोह्लुण्ठमुच्छिन्दतो  
धर्मराममसौ नियन्त्रणकुटी पञ्चाशदारभ्यते ॥ २ ॥

પ્રાયેકરીને રાગ, દ્વેષ, મદ, અભિમાન, કામ અને  
ક્રોધ વિગેરે વિજયી વૈરીઓથી આ સર્વ ચરાચર જગત્  
વ્યાપ્ત થયેલું છે, તેથી અતઃ કરણરૂપી મદોન્મત્ત હાથી  
ધર્મરૂપી ઉદ્યાનનો મહાન્ ઝુન્ડેદ કરવાને પ્રવર્ત્યો છે  
તે હાથીને કવજે રાસવાને માટે આ પચાશ શ્લોકરૂપી  
મજવૂત કોટડીનો આરંભ કરવામા આવે છે<sup>૧</sup> ॥ ૨ ॥

---

૧ જેમ કોઈ ઝન્મત્ત હાથીને કવજે ધરી મજવૂત મોટી કોટ-  
ડીમા પૂરવામા આવે છે તેમ આ પચાશ શ્લોકવાલો પ્રથમ જે વાંચ  
અથવા સામઢે તો તેનું ઝન્મત્ત હૃદય શાંત થઈ જાય છે—મન  
ફવજામાં આવી જાય છે

प्रातः धयेली शुद्ध सामग्रीने निष्फल करनारा  
हृदयने उपालम्भपूर्वक धर्मनो आदर  
करवानो उपदेश

चेत\* किञ्च वृथा लालगुपिले चद्वा भवेजस्मिन् रतिं  
सामग्रीं निफलीकरोपि सुचिराच्छुद्ध्या विशुद्धामिमाम् ।  
क्षान्तिं मार्दनमार्जव च शुचिता मुक्तिं तपः सयम  
सत्य निर्धनतामनैयुनमिम धर्मं कुरुष्वदरात् ॥३॥

हे चित्त ! वृथा आळनाळधी गुथाएला आ  
ससारमा प्रीति रार्थीने लावे काले प्रातः धयेली शुद्ध  
सामग्रीने तु घामाटे निष्फल करे छे ? क्षमा, कोम-  
ळता, सरळता, पवित्रता, मुक्ति, तपस्या, सयम, सत्य,  
अपरिमह अणे ब्रह्मचर्यरूप दश प्रकार धमनु तु  
सेवन कर ॥ ३ ॥

## ૧ પ્રથમ ક્ષમાથી ક્રોધને જીતવાનો

### ઉપદેશ

येनान्धीकृतमानसो न मनुते प्रायः कुलीनोऽपि सन्  
कृत्याकृत्यविवेकमेत्यधमवल्लोके परित्याज्यताम् ।  
धर्मं नो गणयत्यतिप्रियमपि द्वेषि स्वयं सिद्यते  
स क्षान्तिक्षुरिकाधरेण हृदय क्रोधो विजेयस्त्रया ॥४॥

હે હૃદય ! જે માણસનુ મન ક્રોધથી અધ થઈ જાય  
છે તે માણસ કુલયાન્ હોય તો પણ કૃત્ય અને અકૃ-  
ત્યનો વિવેક જાણી શકતો નથી, તે નીચ માણમની  
જેમ લોકમા ત્યાગ કરવા યોગ્ય થઈ જાય છે, તે ધર્મને  
ગણતો નથી, તે પોતાના પ્રિયજનનો પણ દ્વેષ કરે છે  
અને પોતે પણ સેદ પામે છે, તેવા નઠારા ક્રોધને તારે  
ક્ષમારૂપી છરીને ધારણ કરી જીતી લેવો જોઈએ ॥૪॥

ક્રોધને શામાટે સ્થાન આપવું જોઈએ ?

આત્માન પરિતાપયત્યનુકુલ જન્માન્તરેષ્વપ્યલ  
 દત્તે વૈરપરપરા પરિજનસ્યોદ્વેગમાપાદયેત્ ।  
 ઘત્તે મદ્ગતિમાર્ગરોધનવિધૌ ગન્ધંદ્વિપત્ય તત  
 ક્રોધસ્યેત્થમરે ! રિપો ક્ષણમપિ સ્થાતુ કથં દીયતે ? ॥ ૫ ॥

અરે હૃદય ! જે ક્રોધરૂપી શત્રુ ક્ષણે ક્ષણે આત્મા  
 પરિતાપ કરે છે, જે જન્માતરમા પણ પરપરાનું પૂર્ણ વૈર  
 કરાવે છે, જે પરિજન-પરિવારનું ઉદ્વેગ કરાવે છે અને  
 જે સદ્ગતિના માર્ગનો નિગોધ કરવામા તો મનોન્મ  
 દ્વાર્થીના જેવો બને છે તેના ક્રોધરૂપી શત્રુને તું શામ  
 ક્ષણવાર પણ સ્થાન આપે છે ? ॥ ૫ ॥

ક્ષમાથી ક્રોધરૂપી શત્રુને ચઢાત્કારે ચિલગ્વો જ  
કરી નાચવો જોઈ

અપ્યદુર્ગતિ પાતમીત ઇવ ય કૃત્ના સ્વય કમ્પતે  
ચદ્ધીતૈરિત્ર માસગોણિતરસૈઃ કાયઃ પરિત્યજ્યતે ।  
સ્વાનિર્દુઃસ્વગણસ્ય નિર્મલગુણમ્લાન્યેરુહેતુર્મન  
ક્ષાન્ત્યા હન્ત તિલક્ષતા નિજરિપુ ક્રોધો હઠાન્નીયતામ્દ્ ।

હે મન ! જે ક્રોધને લઈને માણસ મરિપ્યમા  
યગ્રાની દુર્ગતિમા પડનારી વ્હીતો હોય તેમ કપી ઊઠે  
છે, જેના મયથી જાણે વ્હીતા હોય તેમ માસ તથા  
રુધિરના રમો શરીરને છોટી દે છે, જે દુ રના સમૂ-  
હની રાણરૂપ છે અને જે નિર્મલ ગુણોને ગ્લાનિ આપ-  
ચામા મુખ્ય કારણરૂપ છે, તેના તારા ક્રોધરૂપી શત્રુને  
તુ ક્ષમા ગુણથી ચઢાત્કારે ચિલગ્વો યગ્રાવી દે' ॥ ૬ ॥

૧ ક્રોધી માણસ ક્રોધના આવશ્યકી ધૂજે છે તેના શરીરમા માસ  
તથા રુધિર શોષાઈ જાય છે તે દુ સ પામ છે અને તેના ચારા  
ગુણો ઢકાઈ જાય છે, તેવો માર્વાર્થ આ શ્લોકમા ઉપજાવેલો છે ।



## ૨ માર્દવ-કોમલતાના ગુણ વિષે,

માનને છોડી કોમલતા મેલ્લવા અભ્યાસ કરવો  
જોડણ

શ્રામ્યત્પૂર્ણપુરુષ કમો નમયિતુ પૂજ્યેઽપિ નો કન્ધરા-  
મન્ત ક્ષિપ્તકૃશીલતાવગતનુ પ્રાણી ચદધ્યાસિત\* ।  
ત્વ માન વિપદા નિધાનમયશોરાગ્રેનિદ્રાન મદા  
મુક્તવા માર્દવમાદરેણ મહતા પેત ! મમમ્યસ્યતામ્ ॥૭॥

હે ચિત્ત ! જો માનના અધ્યાસથી માણમનુ શરીર  
અત્ત કરણમા સોસેલી કૃશીલતા-લોહાની કોશથી  
જલકાઈ જાય છે, તેથી તે માણસ પોતાનુ મુગ્ધ ડુબુ  
રાણી ધાલે છે અને પૂજ્યપુસ્પતી તરફ પોતાની મીવા  
નમાવધાને પણ મમથ થતો નથી, તેના વિપત્તિઓના  
મહારૂપ જેને અપકીર્તિના કારણરૂપ માનને છોડી  
દઈ મોગ આત્મવડ તારે માર્દવ-કોમલતા મેલ્લવા  
માટે જ અભ્યાસ કરવો ॥ ૭ ॥

૧ કૃશી(મોગ)વદ ન્ન અવધા કૃશીલતા કૃશીલતા ।

૨ અંત-કરણમાં રહલ કૃશીલતા તરફે કૃશીલતા તથા પણ  
અથ ચદ શકે

### ૩ સરલ્તાના ગુણ વિપે.

માયાને દૂર કરવા સરલ્તાનો અભ્યાસ કરવો જોઈએ.

વિશ્વસ્તાનપિ વચ્ચયત્યત્તુદિન મિત્રે ગુરૌ વન્ધુપુ  
 પ્રાયેણ ચ્છલમીક્ષતે ક્ષણમપિ દ્રોહ વિના દુઃસ્થિતઃ ।  
 જાગત્તિ સ્વપિતિ પ્રતારણધિયા યા સેવયન્નિસ્ત્રપો  
 માયાયા. પ્રતિકૂલમાર્જવમરે તસ્યાઃ સમાસેવ્યતામ્ ।૮।

હે ચિત્ત ! જે માયાને સેવનારો પુરુષ નિર્લજ્જ થઈને પ્રતિદિવસ વિશ્વાસી માણસોને છેતરે છે, પ્રાયે કરીને પોતાના મિત્ર, ગુરુ અને વધુઓમા પળ છલ્લી દૃષ્ટિએ જુવે છે, ક્ષણવાર પળ દ્રોહ વિના રહી શકતો નથી અને હમેશા ધીજાને છેતરવાની બુદ્ધિ રાસી જાગે છે અને સુવે છે અર્થાત્ જાગતા અને સુતા પળ ધીજા-ઓને છેતરવાના જ વિચારો કર્યા કરે છે, તેવી માયાને પ્રતિકૂલ એવી સરલ્તા રાખવી જોઈજ તેથી તુ તેનુ સેવન કર ॥ ૮ ॥

## લોભથી મુક્ત રહેયુ જોઈશ

તૃષ્ણાવહ્નિરિય નવંવ વિધિનાપ્યેતેન નિપ્પાટિતા-  
 છેતુ પ્રવ્રંમિતા કિમપ્યતિતરા યા કેવલ વર્દ્ધતે ।  
 તદ્દ્યોમસ્ય વિનૃમિત સ સ્વલક્ષ્ણેશ્વપ્રદ્યુતિસ્તતો-  
 મુક્તિર્મુક્તિરધૂમમાગમવિધૌ દૂતી મમારાધ્યતામ્ ॥૧॥

દે ચિત્ત ! જે લોભ-તૃષ્ણારૂપી જ્વ નવી જાતની  
 વેલ વિધિજ ઉત્પન્ન કરેલ છે, કે જે વેલનો ઉચ્છેદ  
 કરવા જતા ઝલટી તે વધારે ને વધારે વધતી જાય છે,  
 તે લોભનુ જ વધનુ જતુ સ્વરૂપ છે, અને ઘડી જે લોભ  
 સવ જાતના ક્લેશોને ઉત્પન્ન કરનારો છે, તેવા લોભ-  
 માર્થી જે મુક્તિ ( છુટવુ ) તે મુક્તિ ( મોક્ષ )રૂપી  
 ઘઘૂનો મમાગમ કરાવવામા દૂતીરૂપ છે, તેથી તુ તેનુ  
 આરાધન કર ॥ ૧ ॥

## ४ शुचिता-पवित्रताना गुण विपे

बाह्य शौच नहीं कग्ना अतःशौच करतु जोइए

तीर्थं तीर्थमरे परिभ्रमसि किं खेदाय दत्त्वा मनः ?  
 स्नानाद्बाह्यमलोऽप्यपैति न पुनर्भासानुबन्ध. क्षयम् ।  
 जात्मा चैष क्लङ्कितोऽन्तर्गमलैः शुद्धिं तत. कि मजे-  
 च्छौच तत्तदहो कुरुष्व कुरुने तेपा यदुच्छेदनम् ॥१०॥

हे भय्य ! तू तारा हृदयने गेए आपी तारे तीर्थे  
 शामाटे भजे छे ? तीर्थमा स्नान करवायी बाह्य मज्जनो  
 क्षय वसे पण भाए-मए-अदरना मज्जनो थय थसे  
 नहीं अदरना मलोधी क्लङ्कित वयेछो नारो आत्मा  
 शी रीते शुद्धिने पामजे ? तेधी जे गीते अतग्ना मळो  
 वच्छेद पामे तेनु तु शौच कर ॥ १० ॥

## ७ तपना गुण विषे

दु खोना अगाध ममृष्टने तारनारु तप  
करवु जोइण

निस्तीर्णा बहवस्तरान्ति बहनो मध्यास्तरिप्यन्त्यपि  
श्लेशाभीधिमगाधमप्यातेतरा र्चीर्णेन येन ध्रुमम् ।  
चाख्याभ्यन्तरभेदभिन्नमचिरात्समारफारागृह-  
शूरद्वारकपाटभेदि तदरे स्फीत तपस्तप्यताम् ॥११॥

## ६ संयमना गुण विषे

मोक्षपुरीने मार्गे जना माटे सयमरूपी कवच  
धारण करवुं जोडए

आत्मनिच्छसि हन्त शार्श्वतपुरीमार्गे विहर्तुं यदि  
भ्रातः ! सयममर्षणा कुरु तदा रक्षाविधि मर्ततः ।  
नो चेदिन्द्रियतस्करैस्तत्र हठात्तीक्ष्णाग्रभूरिस्फुर-  
चिन्ताभल्लिशतैरिभिद्य हृदय ग्राह्यो विवेको मणिः ॥१२॥

अरे भ्राता आत्मन् ! मोक्षपुरीने मार्गे निहार  
करवानी जो तारी इच्छा होय तो तु सयमरूपी कवच  
धारण करीने सर्व तरफधी तारी रक्षा करजे जो तु ते  
रक्षा नहीं करे तो इन्द्रियरूपी तस्करो तीक्ष्ण अग्र-  
बाला फरकता चिंतारूपी सेंकडो भालाओधी तारा  
हृदयने तोडी तेमा रहेला विवेकरूपी मणिने चलात्कारे  
ग्रहण करी लेशे ॥ १२ ॥

### ૭ સત્યના ગુણ વિષે

નઠારા અમલ્ય વચનને ઊંડી પ્રતિનાથી મત્ય  
બોલતુ જોડણ

પુણ્યાના પ્રવટપ્રચામપટહ પ્રસ્યાનમન્મદ્ગલ  
માહાત્મ્યમ્ય ચટ્ટ મન્ત્ર ઇવ ચત્કીર્તે સમુચાટને ।  
આત્માપિ મ્વયમેવ લક્ષત ઇવ પ્રાયો ચદુષારણે  
તન્મુશ્ચાનૃતમાદત કુરુમસે ! સત્યેન મત્ય મુસે ॥૧૩॥

હે મને ! જે એમલ્ય વચન પુણ્યોનો પ્રગટ રીતે  
પ્રયાસ કરાવવામાં પટહ ( ઢોલ ) રૂપ છે, જે મહા  
ત્માપણને પ્રયાણ કરવાનું ઉત્તમ મગ્ગરૂપ છે, જે  
કીર્તિને ડચાટન કરવાના મગ્ગરૂપ છે, અને જેનો ઉચાર  
કરવામાં પ્રાયેકની આત્મા પોતે પણ પરમાનો હોય તેમ  
છાને છે, તેવા અમલ્ય વચનને ઊંડી દે અને પ્રતિજ્ઞાથી  
મુસમા સત્ય વચનનું આટ્પૂર્વેક મહણ કર ॥ ૧૩ ॥

૧ પ્રતિજ્ઞા ૨ ણ્ડ પિલ્લ વરા વાલ્વાથી પુન્ર ચાલ્પુ  
બાય છે અને માહાત્મ્ય ધર્મી વાય છે

## ८ अपरिग्रहना गुण विषे

सर्वत्र समदृष्टि थड निर्णिकचन थवु जोहए.

कः कस्येह न को न कस्य किमिह स्वस्याथ कि चापर-  
स्येत्थ चित्त ! भवस्वरूपमसिल सञ्चिन्त्य मायामयम् ।  
स्वर्णं लेष्टुमथो प्रिय रिपुमथो वेश्मान्यरण्यान्यथो  
स्त्रैणानीह तृणान्यथो समदृशा पश्यन् भवाकिञ्चनः।१४।

हे चेतन ! ' कोनु कोण छे ? ' कोड ' कोइनु  
नथी ' अने ' आपणु नु छे अने वीजानु शु छे ? ' एवी  
रीते आ वधु मायामय ससारनु स्वरूप चितवी स्वर्ण  
अने माटीनु ढेफु, प्रियमिप्रो अने शत्रुओ, घरो अने  
जगलो, स्त्रीओ अने तृण ए सर्व समदृष्टिथी जोइ तु  
निर्णिकचन-परिग्रह वगरनो था ॥ १४ ॥



## ૧ બ્રહ્મચર્યના ગુણ વિષે

આ સસારરૂપી લતાને છેદનારા નિર્મલ બ્રહ્મચર્યને  
સેવણુ જોઈય

ચન્મુક્ત તિલ ચલુપેત રહિત પ્રાણી ન વિમ્રાજતે  
સર્ગાંઙ્ગ સુમગોઙ્ગપિ હિ વ્રતવિધેર્ધર્મસ્ય ચક્ષીવિતમ્ ।  
ધીરાણામપિ દેવદાનરનૃણા યત્મર્વથા દુષ્કર  
તત્સસારેલતાલવિગ્રમમલ રે વ્રહ્મચર્ય મજ ॥ ૧૫ ॥

હું ચેતન ! બ્રહ્મચર્યથી રહિત ઘણો પુરુષ સર્યે અને  
સુદર ઘણો પ્રાણી જેમ નેત્ર વગરનો શોભે નહીં તેમ  
શોભતો નથી જે બ્રહ્મચર્ય વ્રતવિધિના ધર્મનું જીવનરૂપ  
છે, અને જે બ્રહ્મચર્ય ધીર ણ્યા પણ દેવ, દાનવ અને  
મનુષ્યોને સર્વથા દુષ્કર છે, તેવા સસારરૂપી લતાને  
છેદનારા નિર્મલ બ્રહ્મચર્યનું જુ સેવન કર ॥ ૧૫ ॥

## ૧૦ દેહની અનિત્યતા વિષે

આ દેહ કદિ પણ પરલોકમા સાથે  
આવવાનો નથી.

શ્લુ ભ્રામ્યમિ યામિ પારમુદ્ધેદન્ય મમાલમ્બસે  
ત્રેવામિચ્છમિ ગચ્છસિ પ્રતિગૃહ તદ્વાઙ્ગલિર્યાચસે ।  
કેં કિં નાસ્ય કૃતે કરોપિ વપુષો રે જીવ ! લોકાન્તર-  
સ્થાને તુ પદાન્તરેઽપિ ભવતા માદ્દં ન તદ્યાસ્યતિ ॥૧૬॥

હે જીવ ! આ શરીરને અર્થે તુ શુ શુ નથી કરતો ?  
તુ તેને માટે દિગ્ગાઓમા મટકે છે, સમુદ્ર પાર જાય  
છે, દીનતા કરે છે, સેવા ( નોકરી ) કરવાની ઇચ્છા  
રાહે છે, ઘેર ઘેર મટકે છે અને જે હાથ જોડીને  
માગે છે, પણ જ્યારે તુ પરલોકમા પ્રયાણ કરીશ ત્યારે  
તે શરીર તારી સાથે ણક પગલુ પણ આવવાનુ  
નથી ॥ ૧૬ ॥

## ૨૧ કર્મની શક્તિ વિષે

પોતાના કર્મોથી જઘડ ઘઘાળો જીવ સવેગ  
રૂપી ઊંચા ઘૃક્ષ ઉપર ચઢી શકતો નથી

લોકેભ્ય શૃણુમ' પ્રતિક્ષણમિમા સમારનિ મારત  
નિ મન્દેદમથાત્મનાપ્યહરહ પ્રત્યક્ષમીક્ષામહે ।  
કિન્ત્યેઞ્જન્તનિતાન્તસૌર ચપ્લદ સવેગતુદ્ગદુમે  
નારોદુ ક્ષમસે દ્દ નિર્ગંઢિતો જીવ સ્વકં કર્મભિ ॥૧૭

‘ આ સમાર નિ સાર છે ’ એવું અમે ધારવાદ  
લોકો પાસે ની સામઝીણ છીએ અને ‘ તે નિ સદેહ છે ’  
એવું અમે અમારી જાતે હમેશા પ્રત્યક્ષપણે જોઈએ  
છીએ, તે છતાં પોતાના કર્મોથી જઘડ ઘઘાળો જીવ  
પ્રકાતપણે મોક્ષમુક્તના ફલને આપનારા સવેગરૂપી  
ઊંચા ઘૃક્ષ ઉપર ચઢી શકતો નથી ॥ ૧૭ ॥

## १२ कामासक्ति त्याग करवा विषे.

किंपाकना फलनी जेम विरम एवा कामने विषे  
जामक्ति छोडी देवी जोडए

रे रे मानम ! निन्दितेषु प्रियुधैः कामेषु बध्नाग्रहं  
कि किम्पाकफलेष्पिमान्तविरसेष्वेतेषु धन्से रतिम् ? ।  
सहत्याशु बहिर्भ्रम कुरु किमप्यालोच्य तन्नो पुन-  
र्येनास्मिन् जगति प्रकामकडुभिः कष्टैरुपद्रयसे ॥१८॥

अरे मन ! विद्वानोण निंदेला अने किंपाकना झेरी  
वृक्षनी जेम परिणामे विरम एवा काम-विषयोना  
आग्रह बाधीने तु शमाटे प्रीति करे छे ? अने बहा-  
रनो भ्रम सत्वर छोडी दह काइ पण विचारीने काम  
कर के जेथी आ जगतमा अति कडवा एवा कष्टोथी  
तने उपद्रव थाय नहीं ॥ १८ ॥

## १३ शरीरना मोह विषे

आ स्वार्थी शरीरना कामने माटे सकल्प-विकल्पो  
करी आत्माने खेद आपवो न जोहए

हहो मानम ! कथ्यता मम पुर पृन्ठामि सप्रश्रय-  
रे निर्लेक्षण ! शिखिता कुत इय नि सीमनिर्लेजता ? ।  
अस्य स्वार्थपरायणस्य वपुष कृत्येषु मृदादरा  
दात्माय सहजोऽपि निर्दय ! यतः खेद-  
मङ्कल्प्यते ॥ १९ ॥

हे लक्षण रहित मन ! हु तने नश्रता साथे पूहु  
छु के आवी वेहद निर्लेजता तु क्यार्थी शरीरयु ? हे  
मने फहे हे मूढ 'हे निर्दय' ॥ जे स्वार्थमा तत्पर एव  
शरीरना कार्यामा आदर राखी तु तारा सहज आत्माने  
सकल्प-विकल्पोधी खेद पमाडे छे ॥ १९ ॥

१ स्वामाधिकोऽपि ।

## १४ विपयोना ऋदुफल विपे

विपयोमा सुखनु अभिमान न राखवु जोइए.

मूयो भूयोऽपि रे रे गतभय ! भयता भ्राम्यता भीमभीमे  
 सारेऽस्मिन् विपोढा. कति कथय महावेदनाः कर्मदोषात् ?  
 नानोऽप्येतदेव प्रतिदिवसमहो तन्निदानेषु कस्मा-  
 त्कान्तमूढ. कलयसि विपयेष्वेव सौरयाभिमानम् २०

हे निर्भय आत्मन् ! कर्मना दोषी आ अति-  
 भयकर ससारमा चारवार ममीने ते वेदली महावेदनाओ  
 सहन करी ? ते कहे ए मोटी वेदनाओनु कारण  
 विपयो छे ए वात तारा जाणवामा छे, छता तु अति-  
 मूढ थइने हमेशा ते विपयोमा सुखनु अभिमान शमाटे  
 राखे छे ? ॥ २० ॥

जो चित्तने विषयोमाधी अटकाववामा  
आवे तो सर्व सुग्य हावमा ज छे

अभ्यस्तं' सिमु पुस्तकं' रिमथरा चेशाभिरेकान्तव'  
कशाभि' रिमु दवतादिविषयं पूजाप्रणामादिभि'  
चेतथेदिदमर्कतूलतरल शक्येत रोद्धु बलात्  
रामेभ्य करपङ्कजे ननु तदा मौरयानि मर्षिण्यपि'

हे भड्य ! तारे घणा पुस्तकोनो अभ्यास करवा  
फाइ जरर नधी, एकातपणे कष्टभरेटी तपस्या  
घेष्टाओ करवानी पण जरर नधी अन दवता वगैरे  
पूजा तथा प्रणामादि करवानी पण जरर नधी जो आ  
हाना रना जेवा चचठ चित्तने विषयोमाधी बलात्क  
अटकाववानी तारामा शक्ति होय तो पडी सर्व सुग  
तारा हावमा ज छे, एम समजी लजे ॥ ०१ ॥

